

TILSYNSUTVALGET
FOR DOMMERE

Tilsynsutvalget for dommere har i møte den 25. mars 2019 truffet vedtak i

- Sak nr:** 19-010 (arkivnr: 19/160)
- Saken gjelder:** Klage fra A på tingrettsdommerne B og C ved X tingrett
- Utvalgsmedlemmer:** Bjørn Eirik Hansen (leder)
Heidi Heggdal
Ketil Myhre
Svein J. Magnussen
Turid Ellingsen
- Offentlighet:** I medhold av offentlighetsloven § 13 første ledd, jf. forvaltningsloven § 13 første ledd nr. 1, er private parters navn unntatt fra offentlighet. For øvrig er vedtaket offentlig, jf. offentlighetsloven § 3.
- Vedtak:** Klagen avvises.

Innledning:

Ved brev av 15. januar 2019 har A klaget på tingrettsdommerne B og C ved X tingrett. Klagen gjelder dommeratferd. Klagen er forelagt tingrettsdommerne B og C, som ved brev av henholdsvis 28. januar og 6. februar 2019 har avgitt uttalelse. Utvalget har videre innhentet uttalelse fra advokat D. Klagen er supplert ved brev av 18. februar 2019. Sorenskriver E ved X tingrett er orientert om klagen og har den 29. januar og 6. februar 2019 uttalt at hun ikke har bemerkninger til de innklagede dommernes uttalelser.

Saksfremstilling:

Klagen knytter seg til et sakskompleks med utløp i et samlivsbrudd mellom klager og hans tidligere ektefelle. Sakskomplekset omfatter både en foreldretvist og en rekke krav etter ekteskapsloven.

Den 14. oktober 2015 ble det åpnet offentlig skifte i forbindelse med krav etter ekteskapsloven, og i januar 2016 ble det inngitt stevning i en skiftetvist. Tingrettsdommer B var dommer på saken, og det ble avsagt dom 4. oktober 2016. Saken ble anket til lagmannsretten, men anken ble avvist.

I april 2018 ble det holdt et bomøte, som resulterte i flere skiftetvister. Hovedforhandling ble holdt 18. og 19. september 2018, og dom ble avsagt 19. oktober 2018. Tingrettsdommer C var dommer på denne saken. Dommen er anket.

I mai 2016 innga klager stevning etter barneloven, og i mars 2017 ble det inngått forlik. I mai 2018 sendte klager en ny stevning i foreldretvisten. Denne saken er fortsatt pågående.

I juli 2018 begjærte klager gjenåpning av saken om åpning av offentlig skifte og skiftetvisten fra 2016. Saken ble oversendt Y tingrett for behandling, og i dom av 12. september 2018 ble det besluttet at saken ikke skal gjenopptas.

Klager har tidligere inngitt to klager som gjelder samme sakskompleks. I sak 16-096 ble tingrettsdommer B klaget inn vedrørende skiftetvisten i 2016, hvor klager anførte at dommeren hadde forutsett utfallet av foreldretvisten. Det ble anført at dommeren hadde utvekslet meninger om saken med dommeren som på den tiden var dommer i foreldretvisten. Tilsynsutvalget la til grunn at anførselen ikke var sannsynliggjort, og det ble ikke reagert med disiplinærtiltak.

I sak 17-112 ble daværende dommer i foreldretvisten klaget inn, men klagen ble avvist på grunn av oversittet klagefrist. Klagen gjaldt en samtale dommeren hadde med den sakkyndige i saken.

Klager – A – har i hovedsak vist til følgende:

Han mener det er avdekket en uheldig sammenblanding av sakene ved X tingrett, slik at subjektiv synsing fra enkelte ansatte har ført til at domstolen ikke har vært tilstrekkelig nøytral eller objektiv i sin behandling av sakskomplekset. Det har etterhvert fremkommet informasjon som viser at opplagte feil begått av tingrettsdommer B blir forsøkt skjult ved at det pågår en påvirkning i sakene.

Ad tingrettsdommer B:

Han mener tingrettsdommer B allerede ved åpning av offentlig skifte må ha tatt en beslutning om at det var felleseiemidler i boet. Dommeren var tydelig partisk under hovedforhandlingene og i dommen.

I forbindelse med skiftesamlingen i august 2018, uttalte tingrettsdommer B at klager ønsket «omkamp». Ordvalget er spesielt, da ordet ikke kan sies å være dagligdags språk innen juss. Ordet nevnes ikke i rettsboken fra møtet, men det er påfallende hva dommeren har lagt vekt på i sin protokollføring. Han reagerte på protokollens innhold, og sendte e-post til retten for å bestride riktigheten av rettsboken. Tingrettsdommer B besvarte e-posten med noe som kan forstås som at en klage på rettens protokollering vil kunne få følger for han, og han har derfor ikke sendt inn sine kommentarer til rettsboken.

I Y tingretts dom av 12. september 2018, etter å ha hurtigbehandlet saken sannsynligvis etter påtrykk fra X tingrett, gis han ikke medhold. I dommen fremkommer eksakt samme uttrykk som tingrettsdommer B uttalte 20. august 2018, at saken lett vil få preg av «omkamp». Bruken av ordet omkamp kan ikke være tilfeldig.

Tingrettsdommer B har fortsatt som rettens administrator i skiftesaken til tross for tidligere klage til Tilsynsutvalget og habilitetsinnsigelse.

Ad tingrettsdommer C:

Under forhandlingene i skiftetvisten 18. og 19. september 2018, uttalte tingrettsdommer C at han ønsket en «omkamp». Ordet fremgår også i dommen.

Under forhandlingene uttrykte han at han ikke var enig i den måten tingrettsdommer B hadde behandlet saken i 2016, og dommeren tilføyde med en spydig undertone: «ja du ville vel kalt han for udugelig?». Det påfallende ved denne uttalelsen er ordet udugelig. Dette er ikke et ord han bruker, men det har i sakskomplekset versert diverse falske anklager hvor motparten hevder at han skal ha benyttet dette ordet overfor familien. Det er høyst besynderlig at dommeren benytter akkurat denne formuleringen, siden det i saken dommeren skal behandle ikke er lagt ved noen dokumenter som fremsetter disse beskyldningene med ordet «udugelig». Det må derfor antas at dommeren har fått dette via uoffisielle kanaler ved domstolen.

Under forhandlingene i september 2018, ba han retten om å protokollere deler av motpartens forklaring. På forespørselen responderte dommeren med: «protokollere hva da?», hvorefter han svarer: «det hun nettopp sa», og dommeren svarte «hva sa hun da?». Dommeren fulgte tydeligvis ikke med på hva som ble forklart, og motparten fikk derfor anledning til å omformulere sin uttalelse og, med dommerens hjelp, fortelle hva hun mente å forklare.

Innklagede – tingrettsdommer B – har i hovedsak vist til følgende:

Klagen gjelder forhold som tidligere er påklagd og/eller materielle spørsmål som hører til kompetansen til lagmannsretten.

Han har behandlet både skiftesaken og en skiftetvist på ordinær måte og stiller seg uforstående til klagers anklager.

Han har ingen ytterligere bemerkninger.

Innklagede – tingrettsdommer C – har i hovedsak vist til følgende:

Klager har anført at bruken av ordet «omkamp» under hovedforhandling og i dom var kritikkverdig. Under hovedforhandlingen gjorde hun det klart at retten la til grunn at dommen fra 2016 var rettskraftig avgjort, og at retten ikke ville foreta en ny behandling av spørsmål som var avgjort der. Det er mulig ordet omkamp ble benyttet i denne sammenheng, uten at hun konkret husker det. Hun anser i så fall begrepsbruken som uproblematisk. Det samme gjelder bruken av ordet i dommen.

Under hovedforhandling hadde klager sterkt fokus på feil han mente var begått av domstolen i diverse saker, og beskrev i denne sammenheng en total mangel på kompetanse hos involverte dommere. På et tidspunkt spurte hun klager om han mente at hovedproblemet i sakskomplekset var generell udugelighet hos domstolene. Hun vil i denne sammenheng trekke frem at årsaken til at skiftet trekker ut var et sentralt tema i saken. Hun kjenner seg ikke igjen i at hun skal ha hatt en spydig tone overfor klager. Gjennom hovedforhandlingen ble begge parter utfordret på flere av sine anførsler.

Under motpartens partsforklaring utbrøt klager at han ville ha «det» protokollert. Hun ba klager avklare hva i forklaringen ønsket rettet seg mot, da det naturlig nok ikke var aktuelt å foreta en omfattende protokollering av forklaringen. I forlengelsen av dette forsikret hun seg om at hun hadde forstått motpartens forklaring riktig, og leste opp det som var innført i rettsboken. Hun kjenner seg ikke igjen i at seansen bar preg av å gi motparten mulighet eller bistand til å tilpasse sin forklaring.

Prosessfullmektig – D – har i hovedsak uttalt følgende:

Klagen virker i hovedsak å gjelde uenighet knyttet til rettens materielle og prosessledende avgjørelser, og innsigelser knyttet til habilitet. Dette ser hun ikke grunnlag for å kommentere.

Klager gir en høyst subjektiv fremstilling av sakskomplekset, hvor flere av sakene har versert og verserer i rettssystemet. Hun gjør oppmerksom på at det ikke er enighet om denne saksfremstillingen, men ser det ikke som relevant å redegjøre nærmere for dette.

Når det gjelder rettsboken etter skiftesamling holdt den 20. august 2018, bestrider klager rettsbokens riktighet uten å angi nærmere hva han er uenig i. Hun vil nevne at rettsboken er samsvarende med hennes oppfatning av det som skjedde og ble sagt under rettsmøtet. Hennes oppfatning var at den eneste som opptrådte utilbørlig under skiftesamlingen var klager selv, ved klagers personangrep rettet mot dommer, bostyrer, hennes klient og henne. Hennes generelle oppfatning av tingrettsdommer B, er at han har opptrådt korrekt, formelt og saklig, og med faglig dyktighet og integritet.

Når det gjelder tingrettsdommer C og hovedforhandlingen, fikk hun et meget godt inntrykk av dommeren og dommerens faglige dyktighet og prosessledelse. Dommeren ledet forhandlingene vennlig og bestemt, og hun oppfattet ingen spydighet fra dommeren. Dommeren ga god veiledning til klager, som var selvprosederende.

Hun har forøvrig ikke merket seg at tingrettsdommer C skal ha benyttet begrepet «udugelig», og kan verken bekrefte eller avkrefte dette. Dersom dette skulle ha blitt sagt på en måte som beskrevet i klagen, vil hun tro at hun ville ha merket seg det. Det rådet som nevnt ingen spydig eller nedlatende tone eller stemning fra rettens side, snarere tvert imot.

Hun kan ikke se at bruken av begrepet «omkamp» på noen måte er problematisk, men heller en poengtert beskrivelse av sakens realitet.

Hun kan forøvrig nevnte at hun i de ulike sakene som verserer ved de ulike domstolene, i prosesskrifts form fortløpende har sendt inn relevante dokumenter fra den ene sak til den annen, for at de ulike dommerne skal være kjent med andre relevante deler av sakskomplekset. Det er således ikke påfallende om noen begreper «gjenbrukes» av flere dommere.

Tilsynsutvalget for dommere ser slik på saken:

Tilsynsutvalget legger til grunn at saken er klar for realitetsbehandling. Partene er orientert om retten til å forklare seg muntlig for utvalget, men ingen av dem har bedt om å få avgi forklaring, jf. domstoloven § 238 annet ledd. Tilsynsutvalget har ikke funnet grunn til å pålegge noen av partene å forklare seg for utvalget.

Klagen knytter seg til uttalelser og dommeradferd i flere rettsforhandlinger, brev og avgjørelser i perioden 2015 til 30. november 2018. Klagen er fremsatt 15. januar 2019. Som nevnt i innledningen har klager to ganger tidligere fremsatt klager i samme sakskompleks. Klagen er avgjort av Tilsynsutvalget.

Tilsynsutvalget kan ikke ta en klage til behandling dersom den er fremsatt mer enn ett år etter at de påklagede forhold fant sted, jf. domstoloven § 237 fjerde ledd. Denne fristen er absolutt og gjelder uten unntak. For de deler av klagen som knytter seg til forhold som fant sted før 15. januar 2018 er klagefristen på ett år utløpt. Denne delen av klagen blir derved avvist.

Fristen for å klage en dommer inn for Tilsynsutvalget er for øvrig tre måneder etter at forholdet fant sted, eventuelt tre måneder etter at klageren ble kjent med eller burde vært kjent med dette forholdet, jf. domstoloven § 237 fjerde ledd. Dersom klagefristen er utløpt, skal klagen som regel ikke tas til behandling. Unntak kan gjøres dersom klager hadde rimelig grunn til å oversitte klagefristen og klagen er fremsatt så snart hindringen opphørte.

Den delen av klagen som gjelder perioden forut for X tingretts dom 19. oktober 2018 er inngitt mer enn tre måneder etter at forholdet fant sted. Klagefristen er derfor utløpt for denne delen av klagen. Tilsynsutvalget kan ikke se at klager hadde rimelig grunn til å oversitte klagefristen. Denne delen av klagen tas derved ikke til behandling og avvises.

Deler av klagen knytter seg til tingrettsdommer Bs habilitet. Det er herunder vist til at B har fortsatt som administrator i skiftesaken til tross for tidligere klager til Tilsynsutvalget og krav om å vike sete på grunn av inhabilitet. Videre er det vist til at B har vært administrator i skiftetakst over fast eiendom, jf. skiftetakst 30. november 2018.

En viktig begrensning i Tilsynsutvalgets myndighet følger av bestemmelsen i domstoloven § 236 fjerde ledd, hvor det er bestemt at utvalget ikke kan vurdere forhold som kan brukes som grunnlag for anke eller gjenåpning. Dette gjelder for eksempel innsigelser mot dommerens beslutninger i forbindelse med saksbehandlingen, prosessledelsen eller innvendinger mot selve rettsavgjørelsen. Det er uten betydning om ankeadgangen er benyttet eller ikke. Klagen over tingrettsdommer Bs habilitet kan gjøres gjeldende som ankegrunn. Denne delen av klagen kan utvalget således ikke vurdere og avvises.

Tilsynsutvalget finner etter dette at klagen må avvises i sin helhet.

Tilsynsutvalget for dommere fatter etter dette slikt enstemmig

vedtak:

Klagen avvises.